

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

Факультет економіки, соціальних технологій та туризму

Кафедра психології

Віктор СУХОМЛИН

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗАМІСТЬ ЄФВВ**

для вступників, які вступають на навчання для здобуття
освітнього ступеня МАГІСТРА
за спеціальністю С4 Психологія

Форма навчання: денна/заочна

Київ–2025

Програма вступного іспиту замість ЄФВВ для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю С4 Психологія

Розробники програми:

Пріб Гліб Анатолійович, доктор медичних наук, професор;

Бегеза Людмила Євгенівна, доктор психологічних наук, професор;

Борець Олеся Анатоліївна, доктор філософії у галузі психології

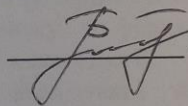
Житинська Марія Олександрівна, к. пед. наук, доцент.

Пріб Г. А., Бегеза Л. Є., Борець О. А., Житинська М.О. Програма вступного іспиту замість ЄФВВ для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю С4 Психологія. К.: АПСВТ, 2025. 28 с.

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання кафедри психології № 10 від 18.03.2025

Завідувач кафедри

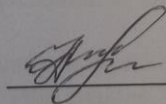

Людмила БЕГЕЗА

ПОГОДЖЕНО

протокол засідання приймальної комісії № 06 від 25.03.2025

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Надія ПИСАРЕНКО

© АПСВТ, 2025

© Г.А. Пріб, Л. С. Бегеза,

О. А. Борець, М. О. Житинська

ЗМІСТ

Вступ	3
Критерії та структура оцінювання	5
Зміст програми вступного випробування	6
Орієнтовний перелік питань вступного випробування	21
Список рекомендованої літератури	24

ВСТУП

Програма вступного іспиту зі спеціальності С4 Психологія адресується майбутнім здобувачам-магістрам у відповідній галузі наук. Вона створена з урахуванням вимог та рекомендацій МОН України.

Мета вступного іспиту – виявлення рівня знань, умінь і навичок вступників.

До складання фахового іспиту з психології для отримання другого (магістерського) рівня вищої освіти ставляться такі вимоги:

1. Мати уявлення про психологічну науку і психологічне пізнання, його специфіку, рівні: про місце психології в системі класифікації наук; знати основні тенденції розвитку сучасної психології. Знати основні закони психології.

2. Знати об'єкт і предмет психологічного пізнання, історію розвитку уявлень про предмет психології, періодизацію становлення предмету психології.

3. Розбиратися в основних теоретико-методологічних проблемах сучасної психологічної науки, орієнтуватися і вміти аналізувати основні вітчизняні та зарубіжні підходи, теорії та концепції.

4. Розуміти проблему виникнення і розвитку психіки, її значення для психологічної науки. Вміти розкрити зв'язок психіки і мозку, знати етапи психічного розвитку в філогенезі, виникнення і історичний розвиток свідомості в психології.

5. Розбиратись і вміти аналізувати теорії особистості в психології, її активність, знати напрямки дослідження особистості, її індивідуально - психологічних особливостей.

6. Мати уявлення про психологію діяльності людини, основні підходи до її аналізу. Вміти розкривати зв'язок між діяльністю, свідомістю та особистістю.

7. Знати особливості, механізми і закономірності психічних процесів і функцій, їх взаємозв'язок фізіологічні механізми, методи дослідження.

8. Знати основні ознаки та етапи наукового експериментального дослідження. Знати методи психологічного дослідження, вимоги до них, вміти відрізняти психологічне дослідження від психологічного обстеження. Володіти способами обробки дослідного матеріалу.

Вступний іспит зі спеціальності С4 Психологія приймається за

програмою, що складаються з таких частин: вступ, критеріїв та структури оцінювання, змісту програми вступного випробування, орієнтовного переліку питань вступного випробування, списку рекомендованої літератури.

Вступні іспити проводяться в усній формі з використанням білетів. У кожному білеті три питання, що охоплює вимоги з психології для отримання другого (магістерського) рівня вищої освіти.

В умовах воєнного стану екзамен може проводитися з використанням технологій дистанційного навчання.

КРИТЕРІЙ ТА СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання фахового іспиту проводиться в діапазоні від 100 до 200 балів:

180-200 балів (рівень D) – заслуговує вступник, який дав вичерпні відповіді на всі запропоновані питання, показав систематичні знання з поставлених питань, вміє аналізувати основні сучасні теоретичні та практичні проблеми в межах галузі знань, усвідомлює взаємозв'язок основних понять з профілем спеціальності, володіє відповідною термінологією.

135-179 балів (рівень B, C) – заслуговує вступник, який повністю розкрив запропоновані питання, виявив достатньо повні знання навчально-програмового матеріалу, орієнтується в сучасних теоретичних та практичних проблемах в межах галузі знань, вміє користуватись поняттями, але допускає неprincipiові помилки у викладенні матеріалу.

100-134 балів (рівень A) – ставиться вступникові, який виявив знання навчально-програмового матеріалу в обсязі достатньому для подальшого навчання, але допускає суттєві помилки у викладенні матеріалу, не володіє повною мірою понятійним апаратом.

0-99 балів – ставиться вступникові, який не має систематичних знань, викладає матеріал не послідовно, з порушенням логіки, допускає принципові помилки, що свідчать про обмеженість подальшого засвоєння навчального матеріалу.

Когнітивні рівні, необхідні для відповіді на запитання:

Рівень А – знання.

Рівень В – знання, розуміння.

Рівень С – знання, розуміння, застосування.

Рівень D – знання, розуміння, застосування, аналіз/синтез/оцінка

Мінімально допустима кількість балів, яка дозволяє скласти вступний іспит – **100**.

Особи, які отримали менш ніж 100 балів, позбавляються права на участь у конкурсному відборі.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Визначення психології як науки: об'єкт та предмет вивчення. Розмежування наукової та побутової психології. Історія психологічних вчень: вчення про душу вчення про свідомість, наука про поведінку, наука про закономірності розвитку психіки. Поняття про психіку, основні функції. Основні форми прояви психіки: психічні процеси, психічні стани психічні властивості та їх види.

Загальна психологія в системі наук. Структура сучасної психології. Галузі психології з критеріями конкретної діяльності, розвитку та взаємодії особистості та суспільства. Теоретичні та науково-практичні аспекти психології. Завдання сучасної психології. Розкриття принципів психології: детермінізм, єдність свідомості і діяльності, розвиток психіки і свідомості в діяльності, системно-структурний, відображення. Методи психології. Основні методи: експеримент та спостереження. Допоміжні методи: анкети, бесіда, інтерв'ю, психологічні тести діагностичні методи, вивчення продуктів діяльності.

Зв'язок психології з іншими науками. Місце психології в системі наукового знання: зв'язок з природничими, гуманітарними та технічними науками. Зв'язок психології з медичними науками: медициною, психіатрією. Зв'язок психології з технічними науками. Використання методів математичної обробки для аналізу результатів психологічного дослідження. Зв'язок психології з гуманітарними науками: мовознавство, літературознавство, суспільствознавство, історія економіка, юриспруденція тощо. Взаємозв'язок психології та педагогіки. Врахування закономірностей психічного розвитку дитини у процесі організації навчально-виховного процесу. Філософські принципи як методологічна основа психологічних досліджень.

Походження та історичний розвиток психіки тварин. Розвиток форм відображення дійсності. Виникнення психіки як результат еволюції матерії. Особливості та види відображення неорганічної матерії. біологічні форми відображення. Подразливість та чутливість як передумови виникнення психіки. Розвиток психіки в філогенезі. Особливості відображення та форми пристосування до середовища

тварин на різних стадіях розвитку психіки: сенсорній перцептивній, інтелектуальній. Спілкування і «мова» тварин: основні види та значення для пристосування до умов середовища. Залежність психіки від середовища і будови органів (ускладнення психічного відображення при ускладненні будови нервової системи).

Походження та історичний розвиток психіки людини. Психологічні теорії філогенезу психіки людини. Умови переходу до вищої форми відображення - людської свідомості: біологічні передумови виникнення людської свідомості; роль праці в виникненні людської свідомості.

Відмінності психіки людини і тварини. Основні властивості психіки людини: умови розвитку та наявність свідомості. Суттєві відмінності психіки людини і тварини: відмінності в емоційній сфері; відмінності мислення; відмінності «мови»; відмінності у виконанні елементарної трудової діяльності; відмінності умов розвитку.

Мозок і психіка. Рефлекторна природа психіки: психофізичні теорії психічного (вчення Декарта, Сеченова); вчення Павлова про рефлекторну природу психічного: умовні та безумовні 5 рефлексів; вчення про дві сигнальні системи. Закони вищої нервової діяльності: іррадіації та концентрації процесів збудження та гальмування, взаємної індукції збудження та гальмування. Закономірності формування динамічних стереотипів. Положення О.Р. Лурії про три блоки мозку і їх основні функції. Взаємодія енергетичного, аналітичного та регуляторного блоків мозку як умова адекватного психічного відображення. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку.

Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини. Психіка і свідомість. Функції свідомості як вищий рівень психічного відображення Структура свідомості. Патологічні стани свідомості: пригнічення свідомості, затьмарення свідомості, кома. Основні види затьмарення свідомості. Проблема несвідомого в психології. Класифікація несвідомих психічних явищ.

Будова та властивості нервової системи. Будова, функції та види нейронів. Аферентні і еферентні нерви. Центральна нервова система: будова та функції спинного та головного мозку. Відділи кори головного мозку та їх роль у функціонуванні психіки.

Загальна характеристика особистості. Поняття особистості у

психології. Розмежування понять «людина», «індивід», «особистість», «суб'єкт». «індивідуальність». Співвідношення біологічного і соціального у структурі особистості: структура особистості за С.Л. Рубінштейном; структура особистості за О.Г. Ковальовим; структура особистості за К.К. Платоновим; структура особистості за А.В. Петровським.

Активність і спрямованість особистості. Активність особистості і її життєва позиція. Основні види активності особистості: адаптивна, неадаптивна, нормативна, наднормативна, над ситуативна. Спрямованість особистості як система мотивів її поведінки. Усвідомлювані мотиви особистості: інтереси, переконання, світогляд. Психологічний зміст та види. Неусвідомлювані мотиви: установки, потяги.

Самосвідомість особистості. Самосвідомість особистості: функції, структура, розвиток. Категорія «Я» в психології. Я-концепція та образ Я. Самооцінка та рівень домагань особистості. Психологічний захист особистості. Механізми психологічного захисту. Активний та пасивний психологічний захист.

Розвиток особистості. Поняття про розвиток. Рушійні сили розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Становлення особистості в процесі соціалізації. Роль активності у розвитку особистості. Культурно-історична теорія Л.С. Виготського.

Темперамент. Поняття про темперамент. Історичний зміст термінології у вченні про темперамент. Вчення І.П. Павлова про фізіологічні основи темпераменту. Основні психічні властивості, що характеризують темперамент. Психологічні характеристики типів темпераментів: реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія емоційна збудливість. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності.

Характер. Поняття про характер. Структура характеру. Акцентуація рис характеру. Природні і соціальні передумови рис характеру. Формування характеру.

Здібності. Поняття про здібності: визначення здібностей; структура здібностей; загальні спеціальні здібності. Кількісна і якісна характеристика здібностей. Природні передумови здібностей. Здібності і спадковість. Формування здібностей. Рівні розвитку здібностей: залежність розвитку здібностей від навчання; здібності і

інтереси; талант, його походження і структура; геніальність - вищий рівень розвитку здібностей. Здібності і завдання профорієнтації.

Зв'язок властивостей нервової системи та індивідуальних відмінностей. Зв'язок фізіологічного та психологічного в індивідуальних відмінностях людини. Основні властивості нервової системи: сила; врівноваженість; динамічність-рухливість, лабільність. Проблема полярності властивостей нервової системи. Зв'язок властивостей нервової системи зі здібностями.

Діяльність. Активність і діяльність: а) потреба як джерело активності;

б) види потреб. Поняття про діяльність. Відмінність діяльності людини і поведінки тварини. Структура діяльності. Керування дією та контроль за нею. Інтеріоризація та екстеріоризація діяльності. Освоєння діяльності: а) виникнення навичок, їх структура; б) взаємодія навичок; в) виникнення умінь; г) формування звичок.

Спілкування. Поняття про спілкування. Комунікативна сторона спілкування: а) види комунікації; б) мовлення як процес спілкування за допомогою мови, його фізіологічні механізми; в) розвиток мовлення у дітей. Характеристика інтерактивної сторони спілкування. Перцептивна сторона спілкування.

Психологічні механізми сприймання людини людиною. Спілкування і мовлення вчителя. Зворотній зв'язок у спілкуванні. Соціально-психологічний тренінг спілкування і психологічна служба в школі.

Міжособистісні стосунки в групах та колективах. Групи і їх класифікація. Колектив як вища форма розвитку групи. Диференціація в групах і колективах. Інтеграція в групах і колективах. Колектив і колективізм у виховному процесі. Формування колективізму в школі, сім'ї.

Основні види діяльності людини. Ігрова діяльність. Навчальна діяльність. Трудова діяльність.

Увага. Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги: а) вчення І.П. Павлова, О.О. Ухтомського; б) сучасні дослідження фізіології уваги. Види і форми уваги. Структура (властивості) уваги. Розвиток та виховання уваги.

Відчуття. Поняття про відчуття та сприймання, погляди на природу відчуттів. Рефлекторна природа відчуттів. Загальні

властивості і закономірності відчуттів: а) якість, інтенсивність тривалість відчуттів; б) пороги відчуттів; в) явище адаптації; явище синестезії і сенсibilізації; г компенсаторні можливості відчуттів.

Сприймання. Поняття сприймання у психології. Фізіологічні основи сприймання. Характерні особливості сприймання. Сприймання як дія. Спостереження і спостережливість: а) роль моторних компонентів у сприйманні; б) спостереження і умови його ефективності.

Види відчуттів та сприймання. Основні види відчуттів: екстероцептивні, інтероцептивні пропріоцептивні відчуття. Основні види сприймання за модальністю. Сприймання простору. Сприймання руху. Сприймання часу.

Пам'ять. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Запам'ятовування і його види. Відтворення і його види. Уявлення пам'яті і їх особливості. Забування і збереження.

Мислення. Загальна характеристика мислення. Розумові дії та мислені операції. Форми мислення. Процес засвоєння понять. Процес розв'язування задач.

Уява. Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Фізіологічні особливості процесів уяви.

Процес створення образів уяви: аглютинація, гіперболізація, акцентування, схематизація. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого.

Індивідуальна особливості процесів пам'яті, мислення, уяви. Індивідуальні особливості в процесах пам'яті. Типи пам'яті. Види мислення та його індивідуальні особливості. Якості розуму. Види уяви та її індивідуальні особливості.

Емоції та почуття. Поняття про почуття та їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи почуттів. Теорії емоцій та почуттів у психології: теорія В. Вундта; теорія Джеймса-Ланге; інформаційна теорія П.В. Симонова.

Форми переживання почуттів. Основні форми переживання почуттів: емоційний фон; прості емоції; настрій; афект; стрес. Основні емоціональні стани та їх зовнішній вираз. Теорія К. Ізарда.

Почуття та особистість. Розвиток емоційної сфери. Почуття і особистість. Вищі почуття та їх види. Розвиток емоційної сфери.

Вираження емоцій у людини та тварини. Принципи аналізу

виразних рухів людини та тварини. Виникнення виразних рухів у філогенезі: рухи, що мають вроджені передумови; рухи що попередньо виконувалися довільно. Розвиток виразних рухів у немовлят. Особливості виникнення окремих виразних рухів людини у процесі історичного розвитку.

Поняття про волю. Поняття волю. Основні види дій людини: мимовільні, довільні, вольові. Структура вольового акту: простий вольовий акт; складний вольовий акт.

Вольова регуляція дій людини. Прийняття рішення. Формулювання наміру. Переборення перешкод. Вольове зусилля.

Вольові якості особистості. Поняття про вольові якості особистості. Вольові якості особистості: структура, умови прояву, класифікація. Характеристика основних вольових якостей особистості. Формування вольових якостей.

2. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Визначення соціальної психології як науки, її місце серед інших наук. Проблема предмету наукового пізнання як ключова для соціальної психології. Зв'язок соціальної психології з циклом психологічних та соціальних наук. Завдання соціальної психології.

Становлення соціальної психології як самостійної науки. Розробка соціально-психологічної проблематики у межах філософії. «Психологія народів», «психологія мас». Роль психоаналітичної теорії у становленні соціальної психології». Теорія інстинктів соціальної поведінки». Експериментально-прикладний етап у розвитку соціальної психології: класична теорія організації та управління; неокласична теорія організації та управління. Експериментальний етап у розвитку соціально-психологічної науки: дослідження соціальної фасилітації та соціальної взаємодії; роль «групової динаміки» К. Левіна у побудові емпіричної методичної бази соціальної психології. Розвиток вітчизняної соціальної психології: розвиток соціальної психології у Радянському Союзі; внесок українських вчених у становлення соціальної психології.

Сучасна соціальна психологія в контексті реальних потреб суспільства (методологічні проблеми та методи соціальної психології). Методологічні та методичні основи вітчизняної соціальної психології: три рівні наукового пізнання; розробка

програми соціально-психологічного дослідження; вимоги до отримуваної в ході дослідження інформації. Методичне забезпечення соціально-психологічних досліджень: методи вивчення соціально-психологічної реальності; методи активного соціально-психологічного навчання - дискусійні, ігрові методи та тренінг сенситивності. Основні напрямки та теорії зарубіжної соціальної психології. Сучасна соціальна психологія в контексті реальних потреб суспільства: загальна характеристика прикладної соціальної психології та основні напрямки застосування прикладної соціальної психології.

Соціальна психологія у системі зарубіжного наукового знання. Біхевіористичний напрям: класичні та неокласичні. Когнітивний напрям в соціальній психології. Психоаналітичний напрям: соціально-психологічні теорії. Гуманістичний напрям: соціально-психологічні ідеї. Школа групової динаміки. Соціометричний напрям. Транзакційний напрям.

Проблема спілкування у соціальній психології. Місце спілкування у системі суспільних та міжособистісних стосунків. Поняття спілкування у соціальній психології. Види спілкування. Розвиток спілкування в онтогенезі. Стадії розвитку потреби у спілкуванні. Спілкування як форма вияву активності особистості. Єдність спілкування та діяльності.

Спілкування як обмін інформацією. Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування.

Спілкування як обмін інформацією: структура спілкування, поняття про комунікацію та її різновиди. Вербальні засоби комунікації, мова та мовлення; функції мови. Невербальні засоби комунікації: оптико-кінетична, паралінгвістична, екстралінгвістичні системи; простір і час бар'єри спілкування: причини їх появи та засоби подолання. Інтерактивна сторона спілкування: поняття інтеракції, типи взаємодії в процесі спілкування. Поняття соціальної перцепції: специфіка дослідження соціальної перцепції, механізми міжособистісного сприймання, явище каузальної атрибуції, зміст та ефекти міжособистісного сприймання.

Психологічний вплив на особистість та групу у процесі спілкування. Поняття психологічного впливу на особистість і групу у соціальній психології. Міжособистісний вплив та способи

протистояння йому: психологічна конструктивність-неконструктивність впливу; види психологічного впливу та протистояння йому. Види масового психологічного впливу: зараження як спосіб психологічного впливу, умови появи паніки, навіювання і наслідування як способи психологічного впливу, соціально-психологічні особливості моди і чуток як способів психологічного впливу.

Соціально-психологічні особливості спілкування у класному колективі. Особливості спілкування у шкільному класі. Інтимно-особистісне спілкування як провідна діяльність у підлітковому віці. Специфіка спілкування підлітка з дорослими.

Соціально-психологічні особливості спілкування у конфліктних ситуаціях. Конфлікт як ситуація зіткнення інтересів у спілкуванні. Конфлікти у міжособистісних відносинах, їх види та підходи до їх вивчення. Конкуренція, співробітництво, переговори, посередництво, арбітраж у взаєминах. Конфлікти та шляхи їх додання.

Феномен групи з погляду соціальної психології. Проблема групи в соціальній психології: поняття соціальної групи, її соціально-психологічні характеристики; класифікація груп. Загальна характеристика великих соціальних груп: основні характеристики великих соціальних груп; психологічні особливості етнічних груп. Соціально-психологічні особливості великих груп: характеристика організованих великих груп; особливості стихійних великих груп.

Мала група в контексті соціально-психологічного пізнання. Динамічні характеристики малої соціальної групи.

Поняття малої групи, її соціально-психологічні характеристики: основні підходи до дослідження малої групи у сучасній соціальній психології; класифікація малих груп; концепції і моделі розвитку малої групи. Динамічні процеси в малій групі: механізми розвитку (ідеосинкразійний кредит лідера; нормативний вплив меншості; внутрігруповий конфлікт; ефекти поляризації і зсуву до ризику); механізми стабілізації (конформність; сумісність і спрацьованість; згуртованість). Нормативний вплив у групі: вплив норм групової 12 більшості; вплив норм меншості. Керівництво і лідерство у малих групах: особливості керівництва і лідерства у групі; теорії походження лідерства; стилі і типологія лідерства.

Прийняття групового рішення: прийняття рішення як теоретична проблема; прийняття рішення як практична проблема.

Проблема прийняття групового рішення. Індивідуальні та групові рішення. Аналіз якості групових рішень. Групові деформації. Етапи прийняття рішення.

Проблема соціалізації особистості у соціальній психології. Категорія особистості у соціальній психології: розмежування понять «індивід», «суб'єкт», «індивідуальність» та «особистість» у соціальній психології; соціально-психологічна структура особистості; соціально-психологічні теорії особистості. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості: поняття «соціалізації особистості» у соціальній психології, його загальна характеристика; основні інститути та етапи соціалізації сучасної особистості; механізми процесу соціалізації особистості. Особистість у системі групових відносин: специфіка входження особистості в групу; роль як реалізація статусу і позиції особистості.

Основні напрямки практичної соціальної психології у сфері взаємодії «вчитель-учень». Конфліктність особистості та конфліктна особистість»: порівняти поняття.

Особливості спілкування в системі вчитель-учень. Комунікативні бар'єри у спілкуванні.

Особливості соціального розвитку сучасної особистості. Механізми соціального розвитку особистості: єдність процесів наслідування, імітації та ідентифікації; статеворольова типізація; соціальна оцінка бажаної моделі поведінки; конформність; негативізм. Стереотипи розуміння соціального розвитку людини: стереотип обмеженості віку соціального розвитку людини; стереотип абсолютизації дитинства; психологічний фаталізм; стереотип абсолютизації задатків та здібностей людини; стереотип необмежених можливостей соціального розвитку людини. Моделі соціального розвитку особистості: еволюційна модель; кризова (стрибокоподібна) модель; модель трьох фаз; модель гетерохронного розвитку.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Методологічні й теоретичні основи психології праці. Предмет й основні завдання психології праці. Основна проблематика

психології праці. Методологічні й теоретичні аспекти психології праці. Зв'язок психології праці з іншими науками. Місце психології праці в системі психологічних наук. Методологічні принципи психології праці. Принцип детермінізму. Принцип єдності свідомості і діяльності. Принцип розвитку психіки в діяльності. Принцип системності. Принцип антропоцентризму.

Методи психології праці. Неекспериментальні методи. Спостереження: безпосереднє та самоспостереження. Опитувальні методи: бесіда, анкетування, метод експертних оцінок, метод узагальнення незалежних характеристик, метод полярних балів, метод критичних інцидентів, метод 9 анамнезу. Експериментальні методи. Природний експеримент. Тестовий метод. Емпірично-пізнавальні методи: біографічний метод; експеримент; спостереження; самоспостереження; метод опитування; бесіда та інтерв'ю; аналіз документів. Методи професійної діагностики: об'єктивний підхід; суб'єктивний підхід; проективний підхід; тести особистості; тести інтелекту.

Психологічні проблеми праці в сучасних умовах. Основні проблеми праці у сучасних умовах: «вузька спеціалізація»; «відчуження капіталу від праці»; безглузда праця; залежність працівника від своєї групи; «технократичне мислення»; монотонність та рутинність праці; співвідношення професійної та позапрофесійної праці; співвідношення особистої та колективної відповідальності за результати праці; співвідношення особистісного та професійного у праці; престиж праці та її корисність; неоднозначна суспільна корисність праці.

Проблема «кращих» і «гірших» людей. Елітарні орієнтації як психологічна реальність особистості яка самовизначається. Успіхи у праці як основа почуття власної гідності.

Ціннісно-сміслові основи трудової діяльності. Проблеми гуманітаризації праці у сучасних умовах. Проблеми пошуку ідеалу у професійному та особистісному самовизначенні. Елітарні орієнтації у професійному самовизначенні, праці і творчості. Особистісний компроміс як варіант побудови «успішної» кар'єри. Прогнозування і планування трудової кар'єри.

Психологічна структура професійної діяльності. Взаємодія ієрархій підструктур особистості та їх властивостей.

Взаємодія структур особистості і діяльності. Поняття професійної діяльності.

Предмет праці, засоби праці, умови праці. Структура професійної діяльності. Основні компоненти діяльності. Основні типи і види діяльності. Психологічна структура сумісної діяльності. Соціально-психологічні феномени у групі. Психологія ділового спілкування.

Структура ділової бесіди. Методи забезпечення результативного спілкування: встановлення контакту; поглиблення контакту; завершення контакту.

Психологічні механізми формування діяльності. Діяльність як система дій. Формування професійних вмінь і навичок. Психологічні проблеми виробничого навчання. Класифікація виробничих умінь та навичок. Проблема оволодіння швидкісними навиками. Вправи для розвитку і вдосконалення професійно важливих якостей.

Психологія професій. Попереднє ознайомлення з професією. План психологічного вивчення професій. Методи вивчення професій. Психологічна характеристика і психограма професій. Психологічна систематика професій. Класифікація професій. Професіографія, її цілі. Принципи і методи професіографії. Особистісні методи професіографії. Використання професіограм у професійній діяльності. Методи і схеми професіографування. Загальна схема профвідбору. Рівні аналізу трудової діяльності. «Формула професії».

Психологія професійної придатності. Поняття професійної придатності. Індивідуально-психологічні фактори придатності до професії. Методи визначення професійної придатності. Динаміка професійної придатності.

4. ПСИХОДІАГНОСТИКА

Становлення психодіагностики як науки. Передісторія психодіагностики. Формування психодіагностики як науки. Психологічне тестування. Дослідження з психофізики. Роботи Ф. Гальтона по вимірюванню індивідуальних відмінностей. Розумові тести Дж. Кеттела. Дослідження інтелекту А. Біне. Розвиток психодіагностики у XX столітті. Розвиток психодіагностики з початку XX ст. до 1920-х рр. Криза у розвитку психодіагностики. Розвиток психодіагностики у 30-40 рр. Розвиток психодіагностики у

50-60 рр. Розвиток психодіагностики у 70-80 рр. Розвиток психодіагностики у 90-і рр. Розвиток психодіагностики в Україні.

Психодіагностичний процес: теорія і практика. Поняття психодіагностики. Предмет психодіагностики. Структура психодіагностики. Клінічна, професійна та освітня психодіагностика. Психодіагностичне обстеження. Види психодіагностичних ситуацій. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Психодіагностичний метод. Об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний діагностичні підходи. Тест як основний інструмент психодіагностики. Класифікація тестів.

Адаптація зарубіжних тестів. Норми тестові. Область застосування тесту. Психологічний діагноз. Діагностика рис особистості та «виміряна індивідуальність». Основні етапи психодіагностичного процесу. Етап збору даних. Етап переробки та інтерпретації даних. Етап прийняття рішення. Етичні аспекти психодіагностичного дослідження.

Психометричні засоби контролю психодіагностичних методик. Основні етапи конструювання тесту. Специфікація тесту. Розробка завдань та оформлення тесту. Проведення пілотажного дослідження. Індекс складності та індекс ефективності завдань. Надійність психодіагностичних методик. Коефіцієнт надійності. Методи визначення надійності. Надійність ретестова. Надійність паралельних форм. Надійність частин тесту. Валідність методики. Валідність очевидна. Валідність емпірична. Валідність змістовна. Валідність критеріальна. Критерії валідазації. Валідність поточна та прогностична. Валідність конструктна. Валідність диференційна. Валідність інкрементна. Валідність конкурентна. Стандартизація тестів. Процедури нормування та центрування. Оцінки первинні. Оцінки шкальні.

Загальна характеристика тестів інтелекту. Інтелект. Основні підходи до визначення інтелекту. Структура інтелекту. Монофакторні та мультифакторні теорії інтелекту. Загальна характеристика тестів інтелекту. Історія розвитку тестів інтелекту. Тести Ф. Гальтона та Дж. Кеттела. Шкали інтелекту Біне-Сімона та Станфорд-Біне. Культурно-вільні тести інтелекту. Коефіцієнти інтелекту, показник відносний та показник стандартний.

Конструювання тестів інтелекту. Розробка інструкції для

тестів інтелекту. Аналогії. Послідовності. Виключення зайвого. Завдання з кількома варіантами відповіді. Альтернативні завдання. Завдання на встановлення відповідності. Завдання з обмеженням на відповіді та завдання з вільними відповідями. Впорядкування завдань тесту інтелекту.

Тести інтелекту Д. Векслера. Шкали інтелекту Д. Векслера. Шкала інтелекту для дорослих. Шкала інтелекту для дітей. Характеристика субтестів шкали інтелекту для дітей. Вербальний інтелектуальний показник, невербальний інтелектуальний показник, загальний інтелектуальний показник.

Особистісні опитувальники як метод дослідження. Загальна характеристика особистісних опитувальників. Історія розвитку особистісних опитувальників. Класифікація особистісних опитувальників. Проблеми конструювання та використання особистісних опитувальників. Типи завдань особистісних опитувальників. Особистісні опитувальники рис. Особистісні опитувальники Р.Б. Кеттелла. Типологічні особистісні опитувальники. Особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка. Опитувальник Х. Шмішека для діагностики типів акцентуацій характеру та темпераменту.

Загальна характеристика проєктивних методик. Історія проєктивного підходу. Тест вільних асоціацій К.Г. Юнга. Тест чорнильних плям Г. Роршаха. Обґрунтування проєктивного підходу у роботах Л. Френка. Загальна характеристика проєктивних методик. Класифікація проєктивних методик. Переваги та проблеми використання проєктивних методик. Проекція як психологічний феномен. Види проєкції. Класифікація видів проєкції Д. Холмса. Теоретичне обґрунтування проєктивного підходу у зарубіжній та вітчизняній психології.

Тематичний аперцептивний тест. Дитячий аперцептивний тест. Тематичний аперцептивний тест. Характеристика стимульного матеріалу. Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Показники аналізу результатів дослідження. Теоретичне підґрунтя тематичного аперцептивного тесту. Дитячий аперцептивний тест. Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Показники аналізу та інтерпретації результатів.

Метод «Малюнок сім'ї». Метод «Незакінчені речення». Історія розвитку методу «Малюнок сім'ї». Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Інтерпретація результатів дослідження за Г.Т. Хоментаскасасом. Модифікація Л. Кормана. «Кінетичний малюнок сім'ї» Р. Бернса. Методика закінчення речень. Процедура проведення дослідження та аналізу результатів. Модифікація методики для підлітків та старших школярів.

5. ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Загальні засади психології управління. становлення психології управління як галузі психологічного знання. Поняття психології управління. Зв'язок психології управління з іншими науками. Предмет, об'єкт та основні завдання психології управління. Структура, функції та основні категорії психології управління. Методологічні засади психології управління. Методи психології управління. Розвиток психології управління як самостійної науки. Основні школи наукового управління.

Особистість як предмет наукового пізнання психології управління. психологія особистості керівника. Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці. Індивідуально-психологічні, психофізіологічні властивості особистості та їх урахування в системі управління.

Історичний розвиток феномену керівника. Керівник як об'єкт психологічного дослідження.

Управлінські ролі керівника. Психологічні особливості стилів керівництва. Психологічні типи керівників.

Психологія групи в системі управління. психологія управління персоналом. Група як соціально-психологічний феномен. Соціально-психологічна організація групи. Стадії розвитку групи та управління груповою динамікою. Група та соціально-психологічні ролі її членів.

Психологічна структура управлінської діяльності. психологічний зміст функцій управління.

Психологічна структура управлінської діяльності. Психологія професіоналізму управлінської діяльності. Класифікація функцій управління. Психологічний зміст функцій управління. Психологічні особливості планування та прийняття управлінських рішень.

Особистість як предмет наукового пізнання психології управління. психологія особистості керівника. Особливості поведінки особистості у групі. Активність особистості як форма вияву її індивідуальності. Психологічні особливості стилів керівництва. Психологічні типи керівників.

Якості та риси керівника.

Психологія групи в системі управління. психологія управління персоналом. Соціально- психологічна характеристика організації. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації. Співвідношення індивідуального та групового в управлінні організаціями.

Психологічні особливості спільної діяльності в організації. Психологія впливу керівника на підлеглих.

Психологічна структура управлінської діяльності. психологічний зміст функцій управління. Психологічна структура управлінської діяльності. Морально-психологічні засади управлінської діяльності. Соціокультурний та етнопсихологічний контексти управлінської діяльності.

Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання. Сутність та види конфліктів в організації. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні. Поведінка людини у конфліктній ситуації. Принципи та методи подолання конфліктів в управлінні.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Деякі прояви акцентуацій характеру та ефективність професійної діяльності.
2. Гендерні особливості стилів керівництва.
3. Вплив світогляду особистості на розвиток її індивідуальності.
4. Особливості мотивації особистості до професійної діяльності.
5. Соціально-комунікативна активність особистості в контексті суб'єктно-вчинкової парадигми.
6. Особливості професійного самовизначення старшокласників.
7. Стильові особливості саморегуляції особистості.
8. Властивості нервової системи і спрямованість особистості.
9. Особистість в контексті суб'єктно-вчинкової парадигми в психології.
10. Внутрішні детермінанти професійного самовизначення особистості.
11. Духовно-катарсична активність особистості.
12. Психологічні характеристики безробітних на ринку праці.
13. Я-концепція особистості. Типи класифікацій
14. Особливості самовизначення та самоздійснення особистості.
15. Категорія суб'єкта в сучасній психології особистості.
16. Бар'єри життєтворчості та особистісного зростання.
17. Ціннісні орієнтації особистості.
18. Психологія комунікативних і організаторських схильностей особистості.
19. Природа і психологічна суть мотивації поведінки та діяльності людини.
20. Мотивація навчальної діяльності.
21. Мотивація трудової діяльності людини.
22. Самоактуалізація в структурі "Я-концепції" особистості.
23. Формування успішної особистості в процесі професійного навчання.
24. Психологічні особливості ділового спілкування в умовах навчання.
25. Вплив інтро-екстраверсії на самоактуалізацію особистості.
26. Психологічний аспект особистості керівників та ефективність їх діяльності.

27. Самооцінка особистості як фактор формування та розвитку конкурентоспроможності.
28. Психологія професійної переорієнтації людини.
29. Особливості схильності особистості до конфліктної поведінки.
30. Процедурна і декларативна пам'ять. Нейронно-молекулярні механізми пам'яті.
31. Психофізіологія мотивації. Фази розвитку та властивості мотивації. Структурно-функціональна організація мотивації.
32. Теорії емоцій. Емоції, як відбиття актуальної потреби й імовірності її задоволення.
33. Роль лімбічної системи у формуванні емоцій.
34. Психофізіологія свідомості. Основні концепції свідомості. Організація свідомості.
35. Свідомість, спілкування і мовлення. Функції свідомості.
36. Психофізіологія підсвідомого. Поняття підсвідомого у психофізіології.
37. Поняття психодіагностичного процесу та його етапи.
38. Підходи до класифікації особистісних опитувальників.
39. Психологічний діагноз та його види.
40. Психодіагностичний висновок. Основні вимоги до психодіагностичного висновку.
41. Феноменологічний (Ясперс), психодинамічний (Фрейд) та екзистенційний підходи до аналізу психопатологічних явищ.
42. Принципи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів.
43. Психічне здоров'я, психічна хвороба, психічний розлад.
44. Психологічні концепції розладу.
45. Психосоматичні хвороби та моделі їх формування.
46. Захисні механізми як невід'ємна частина структури особистості.
47. Психологічні проблеми подолання хвороби, кризи особистості.
48. Особистість у організаційній психології.
49. Психологія управління людськими ресурсами.
50. Психологія конфліктів у управлінні та шляхи їх розв'язання.
51. Особливості прояву професійного стресу у працівників

організацій.

52. Психологічні дослідження професійного стресу в організаціях.

53. Основні спільні характеристики різних терапевтичних напрямів (З. Фрейда, К. Юнга, А. Адлера, К. Хорні та ін.) у межах психодинамічного підходу.

54. Характеристика різних терапевтичних напрямів у межах екзистенційного підходу.

55. Когнітивна терапія та можливі обмеження в її застосуванні.

56. Відмінності у стосунках між психотерапевтом і клієнтом у когнітивно-поведінковому та екзистенційному підходах.

57. Вплив сімейного середовища на психічне здоров'я дітей.

58. Основні принципи клінічної психології, що допомагають пацієнтам з різними психічними розладами.

59. Принципи організації консультативної взаємодії.

60. Індивідуально-психологічні фактори придатності до професії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Боярчук О. Д. Анатомія та еволюція нервової системи: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. 395 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. 3-тє вид. К.: Каравела, 2012. 344 с.
3. Волошина В.В., Волинська Л.В., Савицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: Навч. посіб. К., 2005.
4. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. / І. М. Галян. – К., 2009.
5. Дусавицький О.К. Розвиток особистості у навчальній діяльності. Вид.2. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2008. 216 с.
6. Занюк С. С. Психологія мотивації: навч. посіб. К., 2002.
7. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир, 2006.
8. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології [текст] : навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. К., 2010.
9. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс». 235 с.
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf
10. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни: Навч.-методичний посібник. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 124 с.
11. Моляко В.О. Психологія творчості. К., 2010.
12. *Основи психології та міжособове спілкування*: навч. посібник / Л.В. Засєкіна, Т.В. Пастрик. К.: ВСВ «Медицина», 2015. 216 с.
13. Основи психотерапії. Навчальний посібник / Автори-укладачі В.І.Стець, М.І. Попіль. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. 187с.
14. Палій А. А. Диференціальна психологія. К., 2010.

15. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології. К., 2000.
16. Психодіагностика: курс лекцій з дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 Психологія / уклад. І. О. Корнієнко, О. Ю. Воронова. Мукачево : МДУ, 2019. 41 с.
17. Психологія. Підручник. Харків, 2012.
<https://www.yakaboo.ua/ua/psihologijapidruchnik-1568311.html>
18. Пріб Г.А. Соціальна психіатрія і наркологія: навч. посіб. Київ: ПІК ДСЗУ, 2016. 255 с
19. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології навчальний посібник. К., ІПППО АПН України, 2006. 530 с.
20. Роменець В.А. Історія психології ХІХ – початок ХХ століття. К.: Либідь, 2007. 832 с.
21. Скрипченко О. В. Загальна психологія : Хрестоматія : Навчальний посібник / О. В. Скрипченко [та інші]. К. : Каравела, 2007. 640 с.
22. Трофімов Ю. Л. Психологія: Підручник / За ред. Ю. Л. Трофімова; В. В. Рибалка, П. А. Гончарук. 3-тє вид., стереотип. К.: Либідь, 2001. 560 с.
23. Цимбалюк І. М. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів: навчальний посібник / І. М. Цимбалюк, О. Ю. Яницька. 2-е вид. К. : Професіонал, 2004. 304 с.
24. Чала О. М., Шахрайчук Ю. М. Психодіагностика: навчальний посібник. Х., 2018. 246 с. URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40695/1/Book_2018_Chala_Psykhodiahnostyka.pdf
25. Шадських Ю. Г. Психологія : Короткий навчальний словник : терміни і поняття : Навчальний посібник / Ю. Г. Шадських, В. М. Піча. Львів : Магнолія 2006, 2008. 276 с.
26. Давидова О. В. Ефективність психотерапевтичних практик майндфулнес у регуляції стресостійкості в юнацькому віці. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія. Психологія»: Науковий журнал. Острог. Вид-во НаУОА. червень, 2021. Випуск №-13. Острог. С. 96-103.
27. Дрозденко К. С. Загальна психологія у практичному вимірі : Підручник / 6 К. С. Дрозденко. К. : ВД "Професіонал", 2007. 608 с.

28. Іванова О. В. Психологія : вступ до спеціальності : навчальний посібник / О. В. Іванова, Л. М. Москалюк, С. І. Корсун. К. : Центр учбової літератури, 2013. 184 с.

29. Клінічна психологія / Н.Т.Колесник, О.А.Орлова. URL: https://stud.com.ua/28948/psihologiya/klinichna_psihologiya

30. Кокун, О.М., & Мельничук, Т.І. (2023). Резилієнс-довідник: практичний посібник. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/734632> 53.

31. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. посіб. К., 2004.

32. Максименко С.Д. Експериментальна психологія [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17990126/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya_-_maksimenko_sd

33. Максименко С. Д. Психологія та педагогіка : підручник / С. Д. Максименко [та ін.] ; за ред. С. Д. Максименка. К. : Видавничий дім "Слово", 2013. 584 с.

34. Матвієнко Л.І. Практикум із загальної психології: Навч. посібник. К., 2008.

35. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : Навчальний посібник / П. А. М'ясоїд. 5-те вид., стер. К. : Вища школа, 2006. 487 с.

36. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник/ Р. В. Павелків. К. : Кондор, 2009. 576 с.

37. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.

Навчально-методичне видання

**ПРІБ ГЛІБ АНАТОЛІЙОВИЧ
БЕГЕЗА ЛЮДМИЛА ЄВГЕНІВНА
БОРЕЦЬ ОЛЕСЯ АНАТОЛІЇВНА
ЖИТИНСЬКА МАРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА**

Програма фахового вступного іспиту для вступників,
які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня
МАГІСТРА за спеціальністю С4 Психологія

Відповідальний за випуск Олеся Борець

Академія праці, соціальних відносин та туризму
(АПСВТ)
вул. Кільцева дорога, 3-А. Київ, 03187
Тел./факс (044) 522-49-40